

Prijevremena mirovina – uvjeti i mogućnosti

Velik broj zaposlenih u starosnoj dobi između 55. i 60. godine počinju razmišljati o odlasku u mirovinu. Tko želi ići u prijevremenu mirovinu, trebao bi to pravodobno isplanirati, imajući na umu novčane prihode i rashode prije i nakon odlaska u mirovinu. Činjenica je da broj onih koji idu u prijevremenu mirovinu raste. Riječ je u prvomu redu o osobama s visokom stručnom spremom, koje su uvijek radile puno radno vrijeme i dobro zarađivale, pa si taj korak mogu priuštiti, ali i onih koji su veći dio svog radnog vijeka radili teške fizičke poslove i ne mogu ili ne žele raditi do odlaska u redovitu starosnu mirovinu. Za osobe koje rade na građevini postoji zakonska mogućnost odlaska u mirovinu s navršениh 60 godina starosti.

Strance nerijetko ponese čežnja za povratkom u domovinu prije nego ispunjavaju uvjete za redovitu starosnu mirovinu. Uputno je odlazak u prijevremenu mirovinu – bez obzira planiramo li se vratiti u matičnu domovinu ili ne – početi planirati nakon 50. godine starosti. Treba znati da će nam ukupna primanja po odlasku u redovitu starosnu mirovinu biti puno manja i iznositi će – u najboljem slučaju – 60 do 70% novčanoga iznosa koji smo primali dok smo radili. Ta primanja su odlaskom u prijevremenu mirovinu još manja, dok troškovi života u mirovini nisu bitno manji. Svi oni čije AHV mirovine (redovite i prijevremne) nisu dovoljne za podmirenje osnovnih životnih potreba i koji ispunjavaju date uvjete mogu tražiti dodatnu novčanu potporu od strane države. (Ergänzungsleistungen, Zusatzleistungen).

Prvi stup (starosno i nasljedno osiguranje, AHV)

U redovitu starosnu (AHV) mirovinu idu muškarci s navršениh 65 godina, žene s 64 godine. Mirovine osoba koje su redovito uplaćivale AHV doprinose od svoje 21. do 65., odnosno 64. godine iznositi će, ovisno o visini njihovih prosječnih zarada i da li su imali djecu, između Fr. 1195.- i Fr. 2390.-. (stanje 2022)

Bračni par skupa može imati – ako su oboje radili cijeli radni vijek (44 godine) i zarađivali prosječno više od Fr. 86 040.- godišnje – najviše Fr. 3'585.-.

Za svaku godinu u kojoj AHV-u doprinosi nisu uredno uplaćeni, mirovina će biti umanjena za 2.3%. To znači da bi osobama koje AHV-u doprinose nisu uplaćivale 5 godina mirovina bila umanjena za 11.5%.

U prijevremenu AHV-u mirovinu može se ići samo 1 ili 2 godine ranije. U tom slučaju mirovina se dodatno umanjuje i to doživotno za 6.8% po godini, odnosno 13.6% za dvije godine.

Osim toga svi oni koji ostaju živjeti u Švicarskoj, iako su otišli u prijevremenu mirovinu, moraju i dalje – muškarci do 65. i žene do 64. godine života – uplaćivati AHV doprinose, čija visina će ovisiti o visini prihoda tj. mirovine i uštedevine.

Najmanji godišnji iznos AHV doprinos je Fr.503.- (za 2022). Ako pak jedan supružnik ode u mirovinu a drugi još radi najmanje 50%, umirovljeni supružnik u tom slučaju ne mora posebno uplaćivati AHV doprinose.

Kod odlaska u prijevremenu AHV-u mirovinu mora se uvijek ići cijela godina ranije, a ne samo nekoliko mjeseci. Odluku o odlasku u prijevremenu mirovinu treba pravodobno prijaviti nadležnoj blagajni (Ausgleichkasse) putem odgovarajućeg obrasca najmanje 4-6 mjeseci prije željenog odlaska u mirovinu.

Primjerice, Petar P. želi ići godinu dana prije u starosnu mirovinu. On je rođen 15.05.1958. On može ići u prijevremenu mirovinu od 1. 06. 2022. Obrasce za odlazak u prijevremenu mirovinu može popuniti i poslati već u prosincu 2021, ali najkasnije do kraja veljače 2022.

Za odlazak u prijevremenu mirovinu se koristi isti obrazac kao i kod odlaska u redovitu mirovinu, samo se kod pitanja da li se želi ići u prijevremenu mirovinu odgovori s „da“ i na

dalje pitanje da li želite u mirovinu 1 ili 2 godine ranije, odgovorite shodno tome kako ste se već odlučili. Obrasce možete pronaći ili na internetu ili tako što nazovete Vašu nadležnu blagajnu i oni Vam pošalju poštom. Koja blagajna je za Vas nadležna, možete se raspitati kod Vašeg poslodavca.

O odlasku u prijevremenu mirovinu prethodno je potrebno izvjestiti i poslodavca o svojoj nakani.

Općenito se može reći da se odlazak u prijevremenu AHV mirovinu novčano ne isplati, jer ona biva doživotno umanjena.

Uputno je ovaj period od 1-2 godine financirati iz vlastite uštedevine koju imamo u banci ili sredstvima iz drugog ili trećeg stupa.

Iznos buduće AHV-u mirovine se može dati izračunati putem obrasca «Antrag für eine Rentenvorausrechnung» u nadležnoj kantonalnoj službi koju ćete naći na ovom elektroničkom naslovu www.ahv.ch. Prvi izračun za osobe starije od 40 godina je besplatan.

Drugi stup (Pensionskasse)

I kod drugog stupa muškarci idu u redovitu mirovinu s 65, a žene s 64 godine. Međutim, ovdje postoji zakonska mogućnost odlaska u mirovinu već s navršених 58 godina života. To je moguće samo u nekim mirovinskim blagajnama. Što je moguće napraviti kada je riječ o Vašemu poslodavcu i blagajni treba utvrditi provjerom pravilnika Vaše mirovinske blagajne kao i putem godišnjeg izvješća, koje svaki osiguranik dobiva početkom godine. U izvješću je navedeno koliko imamo uštedenog kapitala i kolike će nam biti mirovine odlaskom u redovnu ili prijevremenu mirovinu, ako je ona moguća. Većina mirovinskih blagajna skraćuje mirovine kod odlaska u prijevremenu mirovinu između 5-7% po godini prijevremenog odlaska, ali ima i onih u kojih odlazak u prijevremenu mirovinu moguć i s navršene 63 godine bez ikakvih skraćivanja. Kod većine blagajni se može birati između mirovine ili jednokratne isplate cjelokupne uštedevine. U nekim blagajnama je moguće te dvije opcije kombinirati. Veoma je važno pravodobno se informirati koliko se unaprijed zahtjev za odlazak u prijevremenu mirovinu kod blagajne mora podnijeti, jer ne vrijede istovjetni propisi u svim blagajnama. U nekim blagajnama to se mora napraviti 3 mjeseca ranije, dok u drugima taj isti zahtjev treba podnijeti godinu dana ranije. Jednom donešena odluka o mirovini ili isplati u gotovini se ne može mijenjati.

U nekim blagajnama postoje tzv. « **Überbrückungsrente** ». Isplata ove mirovine ima za posljedicu manju mirovinu ili gotovinu odlaskom u redovitu mirovinu, ali je mogućnost da se ne mora ići u prijevremenu AHV-u mirovinu, što je nepovoljnije.

Treći stup

Novac uplaćen u treći stup kod banke (3 a) mogu podići muškarci s navršених 60 godina, a žene s 59 godina života – bez posebnog razloga i neovisno o tome da li se ostaje u Švicarskoj ili ju želite napustiti.

U ovaj stup spada i novac uplaćen u životno osiguranje. Kod isplata novca iz životnog osiguranja treba poštivati dogovorene rokove isplate navedene u polisi osiguranja, jer se prijevremenom isplatom gubi dosta novca.

Prigodom odlaska u mirovinu, neovisno o tome radi li se o redovitoj ili prijevremenoj, treba voditi računa o poreskom vidu.

Nije preporučljivo u istoj godini podići novce iz mirovinske blagajne i izvršiti isplatu iz 3 stupca iz banke i životnog osiguranja, nego podijeliti isplate na 2 -3 godine, jer će porez zbog progresije biti znatno veći nego kada se taj novac postupno isplaćuje.

Što se tiče poreza na mirovine u Hrvatskoj, općenito se može reći da povratak u domovinu poreski nije povoljniji nego prilikom ostanka u Švicarskoj.